

Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.

8. Острогляд О. В. Кримінально-правова політика в умовах війни: законодавчий аспект. *Аналітично-порівняльне правознавство* : Електронне наукове видання. 2022. № 1. С. 286–290.

9. Тімофєєва Л. Ю. Переосмислення принципів кримінального права в умовах війни. *Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні* : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 5 трав. 2022 р.) / упоряд. та заг. ред.: Ю.В. Баулін, Ю.А. Пономаренко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; Нац. шк. суддів України; Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права»; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2022. С. 75–78.

Дунгол Ольга Миколаївна,

завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

Шевченко Андрій Дмитрович,

здобувач вищої освіти 2 курсу навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ КІБЕРРОЗВІДКИ У ПРОТИДІЇ ТРАНСКОРДОННІЙ КОРУПЦІЇ ТА ФІНАНСОВИМ ЗЛОЧИНАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах повномасштабної збройної агресії рф проти України корупційні ризики набули характеру прямої загрози національній безпеці. Особливе занепокоєння викликає трансформація корупційних схем, які все частіше переміщуються у цифровий простір та набувають транскордонного характеру. Виведення коштів через криптовалютні операції, використання заплутаних ланцюгів офшорних транзакцій та приховування бенефіціарів за допомогою складних цифрових інструментів вимагає відповідної трансформації методів розслідування. У цьому контексті кіберрозвідка стає не просто

допоміжним інструментом, а одним із ключових елементів стратегії протидії фінансовим злочинам та корупції.

Актуальність впровадження інструментів кіберрозвідки зумовлена тим, що сучасна транскордонна корупція тісно переплетена з технологіями відмивання коштів через віртуальні активи. За даними аналітичних звітів Європолу, значна частина незаконних фінансових потоків проходить через децентралізовані фінансові сервіси та міксери криптовалют, що ускладнює їх відстеження [1]. В умовах воєнного стану, коли швидкість прийняття рішень щодо оборонних закупівель є критичною, ризик зловживань зростає, а час на реакцію правоохоронних органів скорочується.

Вважаємо, що кіберрозвідка у протидії корупції може реалізовуватися за трьома основними векторами:

1. Через моніторинг та деанонізацію транзакцій з використанням спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу блокчейну, що дозволить виявляти підозрілі дії, пов'язані з виведенням бюджетних коштів у криптовалюту. Кіберрозвідка вже сприяє встановленню зв'язку між цифровим гаманцем та реальною особою (посадовцем або афілійованою особою) через аналіз цифрових слідів, IP-адрес, поведінкових факторів тощо. Це є критично важливим для документування фактів незаконного збагачення та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Через розвідку на основі відкритих джерел, що дозволяє виявляти приховані зв'язки між суб'єктами господарювання, які беруть участь у тендерах, та посадовими особами. Автоматизований збір та аналіз інформації з реєстрів різних юрисдикцій, соціальних мереж та метаданих дозволяє будувати складні схеми афілійованості, які неможливо виявити «ручним» способом. В умовах транскордонності злочинів OSINT на сучасному етапі стає основним інструментом отримання інформації з юрисдикцій, де офіційні канали міжнародно-правової допомоги працюють повільно.

3. Засобами превентивної аналітики, наприклад, через застосування алгоритмів штучного інтелекту для обробки великих масивів даних (Big Data), що дозволяє виявляти аномалії в державних закупівлях та фінансових транзакціях на ранніх етапах. Кіберрозвідка дозволяє не лише реагувати на скоєні злочини, а й прогнозувати потенційні вектори розкрадання коштів, зокрема міжнародної фінансової допомоги.

Однак, ефективна імплементація кіберрозвідки у діяльність правоохоронної системи стикається сьогодні з низкою викликів. По-

перше, це нормативна неврегульованість використання цифрових доказів, отриманих шляхом кіберрозвідки, у кримінальному процесі. По-друге, це кадровий дефіцит фахівців, які володіють компетенціями на стику юриспруденції, економіки та ІТ-технологій.

Для вирішення цих проблем пропонуємо в першу чергу на законодавчому рівні закріпити поняття «електронний доказ, отриманий засобами кіберрозвідки» та стандартизувати процедуру його фіксації, щоб забезпечити допустимість таких доказів у суді. Також, важливо в освітньому процесі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання впровадити інтегративний підхід до підготовки фахівців, поєднуючи дисципліни оперативно-розшукової діяльності з поглибленим вивченням OSINT, Social Network Analysis та основ криптовалютних розслідувань [2; 3]. Безумовно, важливим є посилення міжнародного співробітництва шляхом інтеграції українських правоохоронних органів до європейських платформ обміну кіберрозвідувальною інформацією, що дозволить оперативно блокувати транскордонні корупційні активи.

Отже, кіберрозвідка є безальтернативним інструментом у боротьбі з сучасною високотехнологічною транскордонною корупцією. Її розвиток в системі правоохоронних органів України дозволить підвищити ефективність виявлення та розслідування фінансових злочинів, забезпечити захист економічних інтересів держави в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Europol. The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime. Publications Office of the European Union. 2023. 58 p.
2. Лунгол О. М. Удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців правоохоронної діяльності засобами інформаційних технологій. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. № 7(7). С. 153–163.
3. Байковський А. О. Теоретичні аспекти забезпечення національної безпеки України у період збройного конфлікту. *Міжнародне гуманітарне право та основи безпеки у період збройних конфліктів* : матеріали Міжнарод. наук.практ. конф. (м. Київ, 6 лют. 2025 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2025. С. 102–104.